

אַבאַנעמענטס פרייז:

מאָנאַטליך	40 גראַש
פּאַרמאָנאַטליך	1.20 זל
אויסער ביזלע מאָנאַטליך	1 זל
פּאַר אַ קוואַרטל	2 זל

אַבאַנעמן פרייז:

פאַר אַ וואָרט טעקסט 10 גראַש

פאַרן אינזאַלט פון די אַבאַנעמן און אַפּענע ברייף איז די רעדאַקציע נישט פאַרענטוואָרטלעך.

די צייטונג טראָגט נישט קיין געשעפטס-פאַרענטוואָרטלעך און איז נישט אויסגעצייכנט אויף פאַרדינסט.

אַדרעס פאַר ברייף און געלט-זענדונגען
 Red. „BIALER WOCHENBLAT“
 Biala-Podl., Grabanowska 39.
 Konto rozrach. № 1.
 Skrz. poczt. 26.

פריער וואכנבלאט

נאַציאָנאַל געוועלשאַפּטער וואָכנבלאָט פאַר ביאַלע-פּאָדל. און אומגעבנט.

Biala-Podlaska, dnia 5 listopada 1937 r. פרייטאָג פ' חולדות 5 נאוועמבער תרצ"ח

יידישע נמיגע-פאַרוואַלטונג אין ביאַלע-פּאָדל.

צו דער רעד. „ביאַלער וואָכנבלאָט.“ מיר בעטן פאַרענטלעכן פּאָליצין

ק א מ ו נ י ק א ט

שטייער-אַמט געשענקט געוואָרן. ס'איז דערום נישט ריכטיק, אָדוּ דו הכנסות פון הויז פאַרן שפּיטאַל גייען כלומרס אויף צו דעקן שטראָפן.

3. די קהלה פאַרוואַלטונג האָט באַ-שלאָסן צו מאַכן דעם בודושעט אויפן לויפנדן יאָר, בכדי צו קענען עפענע דעם שפּיטאַל און צו קענען דערפילן די אויפגאַבן פון דער גמינע.

4. די פּאַלשע יודעות און פאַרוואַרטן פון דערמאָנטן נומער „ביאַלע-וואַכנ-בלאָט“ זענען נאָר אויסן צו ברענגען שאָדן די אַלגעמיינע אינטערעסן פון דער גמינע אין אונטערזאָגן דעם אויטאָריטעט פון סעקרעטאַר ה' וויאַנג-ראָד דורך נישט פאַרדינסט פאַרוואַרטן.

די קהלה-פאַרוואַלטונג אין ביאַלע-פּאָדל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאַרוואַרטן קענן גמינע-סעקרעטאַר ה' וויאַנגראָד אין „ביאַלע-וואַכנבלאָט“ ו. 41 פון 29.10 ד. י. איז אויף דער זיצונג פון דער קהלה-פאַרוואַלטונג ד. 31.10 ד. י. פּעסטגעשטעלט געוואָרן:

1. ס'איז קיינמאל נישט געווען דער פאַקט פון אַפּרעכענען דעם הכנסה-שטייער פון גמינע-פּערסאָנאַל, וועלכער זאָל נישט איינגעצאלט ווערן אין שטייער-אַמט דערום איז דער פאַרוואַרטן קענן סעקרעטאַר ה' וויאַנגראָד אַפּאַקלט פאַלש און נישט באַגרייטעט.

2. אין משך פון דער לעצטער קהלה-קאָרעקציע זענען איבערהויפט נישט גע-ווען קיין שטראָפן פאַר נישט אפּרעכ-נען אָדער נישט איינצאלן דעם הכנסה-שטייער און זאָגן די שטראָפן פון די פּריערדיקע גמינע-קאָרעקציע זענען דורכן

פּעסטשטעלונג

אין צוזאַמענהאַנג מיטן אַרטיקל א.ג. 8, טוף צו דער קאַמעדיע „ביאַלע-וואַכנבלאָט“ № 41 פון 29.10 ה. י. האָבן מיר מיט פאַרוואַרט פּעסטגעשטעלט אָס:

א. א געוויסער זאָך אין אַרטיקל איז אַרטיקלעך געבליבן אַזוי, ווי ס'זאָל אויסקומען, דאָס דער גמינע-סעקרעטאַר ה' וויאַנגראָד האָט די אייגענשאַפּטע געלטער פון הכנסה-שטייער ביי די שוואַרץ נישט איינגעצאלט אין שטייער-אַמט אַריין, צוליב וועלכן די קהלה צאָלט שטראָפן.

ב. מיר זענען געפאַלן אַלס קרבן פון אַ נישט ריכטיקער אינפאַרמאַציע ווייל ווי ס'ווייזט זיך אַרויס פון דער דעהאַלטענער גמינע-דע-קלערונג וועל-כע מיר ברענגען אין היינטיקן נומער) איז די זאָך געווען גאַנץ אַנדערש. דעריבער געפונען מיר פאַר נישט אין נאָמען פון אַפּיעקטיוועט צו דער-לערן, אָדוּ ס'איז נישט געווען אונזער מיינונג וויין דעם ה' ב. וויאַנג-ראָד אין פאַרהאַלטן, וועלכע ס'איז גמינע אָדער שטייער-געלטער, און האָבן נישט געצילט אַרונטערצווייזן זיין אויטאָ-ריטעט און דעם צוטויש צו אים.

פאַר די פאַרשפּעט צוליב דעם אומ-אַנגענומענעלעכקייטן, בעטן מיר אים אַבער. אַ בריוו מיט אַן ענלעכן אינהאַלט האָבן מיר צו ה' וויאַנגראָד אויך א-בערענדיקט.

ביאַלע-פּאָדל, 2. XI. 37

פאַר דער רעדאַקציע ח. מייזדעק.

יידישע גמינע-פאַרוואַלטונג

בי א פ א

בּוּדוּשעט - פּאַרעלימינאַר אײַפּן 1937 י.

הוצאה	רעכענען און עמעריט. לבי"ח הרב
4.018	4.120
3.455	
13.476	
1.050	
2.000	
14.000	
2.000	
2.500	
2.320	
1.100	
1.250	
4.124.40	
1.331.60	
56.745	ס"ה

הכנסה	פון פאַרלעגענעם זאַטס
21.445	2.300
18.000	עטאַט 1937 י.
2.500	שחיטה
2.000	בית החיים
1.500	פיקה
9.000	געוועבליכער ה"ח
56.745	שפּיטאַל הכנסות
56.745	ס"ה

יידישע קהלה-פאַרוואַלטונג אין ביאַלע-פּאָדל.

Zanim kupisz gdzieindziej

wstap do nas!

Firma „JUTZENKA“ ul. Warszawska 1

poleca na dogodne warunki

najlepsze radiobiorniki i grzejniki

tanie nowoczesne lampki stalowe i buerwe

zarowki: oraz wszelkie przybory elektrotechniczne.

אַ גרויסער אויסוואַל פון טיש און בירגערע לעמפן, עלעקטרישע וואַרמערס אויף פאַקועטע פאַרדינגען אויסצוצאָלן.

זשאַרוואַקעס באַטערייעס צום פרייז פון 25 גר. א גרויסער אויסוואַל פון טאַשן-לעמפלעך.

קומט איבערצייגט אײך!

קומט איבערצייגט אײך!

קאַנצעסיאָנירטע טראַנספּאָרט ביראָ

י. וויסאַקווינסקי י. קאַמלעט

ביאַלע-פּאָדל. בראַנשאַפּע 21

וואַרשע, פּראַנצישיקאַנער 20 טעלעפּאָן 1148.46 (בײַ שפּיעלמאַנען).

מעלרעט דער באַפעלקערונג פון ביאַלע און אומ-גענט, דאָס זיי נעמען אַן אַדריכטפירן אַלע אַרס

פּראַכט = סחורות

פון וואַרשע קיין ביאַלע און אומגעבנט און פון ביאַלע און אומגעבנט קיין וואַרשע

גלייכצייטיק ווערט. געמאַלדן, דאָס איבערפירונגען פון מעבל און שטוב-זאַכן, ווערן אַנגענומען אויפן שטח פון גאַנצן פּוילן

אויפן פאַרלאַנג שיקן מיר אַריין אַ סעציעלען פאַקעי צו מעבל, כדי עס צו פאַרהיטן פון צעבראַכן ווערן באַמערקונג: אינזערע אויטאָס זענען פאַרוויכערט פאַר דענוות.

סווערן אנגענומען כסדרה אויף אינקאַסע און די אינקאַסעט ווערן אויסגעצאלט אין זעלבן טאָג פון אײנבײן.

מיט אַטונג טראַנספּאָרט-ביראָ י. וויסאַקווינסקי י. קאַמלעט.

שרה קאַנאַלשטיין

ח ת ו נ ה = ג ע ה א ט

ביאַלע-פּאָדל, 30.X.37

אונזער ליבן זין און ברודער יעקב!

צו דיין חתונה מיט שרה קאַנאַלשטיין וונטשן מיר אײך אַ גליקלעך און צופרידן צוזאַמענלעבן

עלטערן, שוועסטער און ברודער יוד שוואַגער אליהו פאַקמאַן און פאַמיליע. שוואַגער ליב'ל טעפּערמאַן און פאַמיליע.

אונזער ליבער טאכטער און שוועסטער שרה צי!

צו דיין חתונה מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר אײך אַ צופרידן צוזאַמענלעבן

עלטערן און ברודער קאַנאַלשטיין.

צו דער חתונה פון אונזער ליבער פּלימעניצע א: קווינקע שרה אַ-נאַלשטיין מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר זיי אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן די עלטערן - פיל נחת אליהו האַטמאַן און פאַמ. (ביאַלע)

צו דער חתונה פון ה' שרה קאַ-נאַלשטיין מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר זיי אַ הנחלעלעך מול-טוב די עלטערן - פיל נחת משה קאַרפאַטווע און פאַמ.

צו דער חתונה פון ה' יעקב יוד מיט פּרל' קאַנאַלשטיין וונטשן מיר זיי אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן איהר פּיט און פּיט

אונזער ליבער טאכטער און שוועסטער שרה צי!

עלטערן, שוועסטער און ברודער יוד שוואַגער אליהו פאַקמאַן און פאַמיליע. שוואַגער ליב'ל טעפּערמאַן און פאַמיליע.

אונזער ליבער טאכטער און שוועסטער שרה צי!

צו דיין חתונה מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר זיי אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן

עלטערן און ברודער קאַנאַלשטיין.

צו דער חתונה פון אונזער ליבער פּלימעניצע א: קווינקע שרה אַ-נאַלשטיין מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר זיי אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן די עלטערן - פיל נחת אליהו האַטמאַן און פאַמ. (ביאַלע)

צו דער חתונה פון ה' שרה קאַ-נאַלשטיין מיט ה' יעקב יוד וונטשן מיר זיי אַ הנחלעלעך מול-טוב די עלטערן - פיל נחת משה קאַרפאַטווע און פאַמ.

צו דער חתונה פון ה' יעקב יוד מיט פּרל' קאַנאַלשטיין וונטשן מיר זיי אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן איהר פּיט און פּיט

פאַרשידענעס

עם ישראל חי!

מיר טוהן נישט מער. אז מירט זיך בלויז אין אונז און, ווערט מען פאר-טעמט ד.ה. דעם מוח קומט צו א היפע פארציע איריאַטיום אויב די שעה זאל נישט ווייך, וייערע א טרענע האָט זיך געזעצט אויף דער באַנק וווּ ס'איז פריער געווען אַנזאָרס אַ קינד, דער ווייטער טרענעט.

מיר לעזן אַס די ודיעות און שטוינען! וואָס טוט זיך עס מיט אַס די מענטשן צי האָבן זיי ברעה זיך אַפּוואַקן פון הרטען פּוילישן דיכטער א. מייקיע-וויטש! דער לעצטער איז דאָך נישט בלויז געווען מיט ייִדן נאָר האָט גי-האַט אין זיך אַ געוויסן חלק ייִדיש בלוט!!!

מיר נעמען מייקיעוויטשן ווייל ס'איז דאָך נישטאָ קיין איין פּאָטריסט וועל-כער האָט אויספירנדיק די של-פּראַג-רעם, נישט געלעבט מייקיעוויטשעס „פּאַן טאַדעאַוואַשׁ און „דוּשאַרײַ“.

מיר איז וואָסן פּריער איז זיך איין-געוואָסן די טיפּע ווערן וועלן. מאַסע געשאַסן דער און ייִדן אַפּשטאַמיקער

מייקיעוויטש און שפּעטער דאַרט, דאַרט וווּ מוויל שוין ווערן אַלײַן אַ „עפּעס“ שלאַנג מען מיט קאַסטעטן און ס'איז אַ הרפה פּאַרן טרענעט מיטן אַרײַן-געווען זיך צו זעצן מיט אַוועלן וועל-כער האָט אין זיך בלוט, די לעבע ווי ס'האָט געהאַט יענע וועמענס וועק-מאַסע געלעבט כּדי אַנציקומען אַהר-מיר שטוינען אָבער מיר פּאַלן ביי זיך נישט אַראַפּ! מירן נישט געשפּען מיט מעסער און קאַסטעט נאָך מיר וועלן צו אַס די מעסער-ברואים רופּן; קלייניקע מענטשלעך, קאַריעריסטן מיט וואָס גרויסע איר זיך מיט דער קאַפּע וואָס קען אַ קלאַפּ טון אַ שוואַ-כערן! אָבער מיר די געשלאַגענע און געפייניקטע פּאַרמאַן אויסווער און עקשנות און פּאַר אַס די יסורים און לייַדן צו וועלן קענען, פּאַרן שפּיעלן די טראַדיציע פּון זיין אַ עס ס'האַט, רופן מיר צו אַלע שלענגער-העלדן; עַם, ישראל חי!!!

י. בן-צבי (יפתוח)

צי וועלן געענדערט ווערן די גרעניצן פון דער ליבלינער וואַיטוואַדוווע?

צי וועלן די שעדלעכער, סאַקאַלאַטווער און הענגראַווער פּאַרויאַטן געהערן צו דער וואַרשעווער וואַיטוואַדוווע, אָדער ס'וועט אַנט-שטייען די אַמאָל געפּאַנטע פּאַדליאַשער וואַיטוואַדוווע?

נאָך די לעצטע ענדערונגען אין די גרעניצן פון די מערב-וואַיטוואַדווועס, וועלכע זענען קודם כל געווען זיך-טירט צוליב ווירטשאַפּטלעכע סיבות, קאָן מען זיך אַלץ אַמטער טרעפּן מיט טענדענצן צו ענדערן די גרעניצן פון ליבלינער וואַיטוואַדוווע לטובת דער וואַרשעווער וואַיטוואַדוווע. קי-פּוסט, אַז קוויט 40 קילאָמעטער פון וואַר-שע. ד.ה. אַ קילאָמעטער נאָך אַטוואַקאָ און שרודבאַרוו. הויבט זיך שוין אַן דער געביט פון ליבלינער וואַ-ינדוויטווע. דאָס זעט אויס גאַנץ פּאַראַדאָקאַל.

וואַרשע - די הויפט-שטאָט פון דער מלוכה לינט אויף די פּערפּורטוועס. געביט, וועלכע געפינט זיך אונטער דער אַדמיניסטראַטיווער טרענעס און ליבלינער וואַיטוואַדוווע. און דער זיך אַפּוואַקן און געווען זיך ווער פיל זיך פּאַרציען. געזעצן זיך ווער פיל

נישט קיין מענטשן. מיר זענען - ייִדן. יא. די טאַנט דערלויבט נישט צו פּאַקן אין די אַונטן פון שבת אויף זונטאָג פון די ח'איוט אַפּן אין די אַנאווא. מענטשן האָבן זונטאָג און מאָנטאָג געווען געטרעט, ווייל ס'איז נישט געווען צו געקומען קיין ברויט.

(פּיטוונגס-פּאַרקויק)

פון „דערפּוילישער סטעלנעס געשעעניש“ צו כּוויי יא. צו כּוויי נישט, אַך זייער דעם יודישן סדר נישט ענדערן פּרייטעס פּאַרנאָשן און ביי מיר שוין שבת און שבת אוי - שבת. זונטאָג און זונטאָג און מאָנטאָג און - מאָנטאָג זונטאָג.

האַפּע נישט נעהאַט קיין בעלט ציי-צוגוייבן זיין אייך! - 3 טעג שפּיען כּאַרבע נישט געהאַט קיין צייט און קיין קאַפּ דערצו, כּווייל נישט נוצן קיין פּלייט פון קיין פּינג טעג, קיין ברויט פון קיין פּיר טעג און - כּוויילנער. מיטן הענגער... ווייץ! אין דער גאַנצער שטאַט באַקומען מען נישט קיין קילאָ ברויט. מיטן הענגער... ווייץ! די קריסט-לעבע בעקעניש באַקן נישט אין ווייץ

קע און גרויסע קאָמוניקאַציע שווער-קייטן. הויפּטזעכליך נאָר ווייט אויף צוון, אויסדערהאַלב דער פּאַר-ליניע וואַרשע-ביאַליסטאָק, איז אַרויסגעוועקט דער געביט פון הענגראַווער פּאַרויאַט און פּילט גאַר שטאַרק די דאָזיקע פּאַר-דאָקטאָרע אַדמיניסטראַטיווע סונאַנדער-טיילונג, וועלכע צווישט און קרומט אויס צו נאָרמאַלע געטויקלונג פון הינטער-רעוידענץ-געביט, וועלכער איז אַזוי צו זאָגן די לונגען און די הינטער-פּלייזעס פון דער שטאַט.

די אַדמיניסטראַטיווע פּונאַדערטיי-לונג פון דער פּוילישער רעפּובליק איז אין די הויפט-שטריכן פון אירע גרע-ניצן געשריטעט פון די אַקוואַנטן, דראַב-נע קאַרטעטורן, וועלכע זענען אין איר איינגעפירט אין אַ גאַר באַגריפּענדיגער מאַס, פּאַרבעטערן די פעלערן און נאָר-פּענסן, וועלכע ספּעלט נישט אויפן דאָזיקן באַדן.

דער ענין פון ראַציאָנאַליזירן די גרעניצן פון אַדמיניסטראַטיווער פּונאַדערטיילונג, מיט דער באַקריקטיגונג פון נייע ווירטשאַפּטלעכע און קאָמוני-קאַצע - באַדינגונגען אין אַ גאַר וויי-טיקע זאָך און דאָס וויטערע קלייטוויירן פעלערן אויפן דאָזיקן באַדן איז צו קאַסטעטן איר נישט באַקוויס סיי פּאַר די בירגער און סיי פּאַר דער אַדמיניסט-ראַטיווער נאָכט.

דער אינוויינער פון סאַקאַלאַטווער פּאַרויאַט מוז אַדורכמאַכן אַ שטרעקע פון אַן ערך 250 קילאָ. קיין לעבלין דורך וואַרשע, ווייל דאָ אַרום וועלן די באַקוועמען אַנשלוס מיט וואַרשע און נישט מיט לעבלין, ווייל נישט מיט לוב-לין נאָר מיט וואַרשע איז ער פּאַרבונדן

נייע תקנות פון טאַבאַק-פאַרקויף

האַנדערטער קליינע-האַנדלער זענען זעבן פּאַרוואַרויקט צוליב די נייע תקנות פון טאַבאַק-פאַרקויף, וועלכער ווערט בא-שורט מיט ס'פּאַרמאָליטעטן און פּאַ-שריפטן, וועלכע טרעפּן דער עיקר אין דעם קליינע-קרימער. צוליב דעם וויכטיקייט פון דעם ענין וועלן מיר אַבערגעבן אייניקע פרטים פון די פּרייזע אַויספיר-תקנות צום ע-זען וועגן טאַבאַק-האַנדל. דער טאַבאַק-האַנדל טיילט זיך זיין 3 קאַטעגאָריען: 1) הרט. 2) געמישטער דעליקאַטעס 3) און די האַרט-גע-שפּעטן קענען פּאַרקויפּן בלויז צו קרע-אין ביזן דער אַביעקט געווען ווייל כּוין א - י י ד.

געטראָפּן די: פּרעזען זינגער, איבער-געטעניקטע מיט פרנסה אַטורן, כּיבורים, געטע, עמטריטור, אַפּעריטעט מיטן מאָרגן, איבערמאַרגן איבער אַ יאָר, נאָך זיך פּאַר קינדער, פּאַר פּרייט - גרופּע קריסטן וועמען ס'האָט געפּעלט אַן אַביעקט אויסגלייכערן אויך אים די אינגענאָמלעטע עטוט רציחה און - איך בין דער אַביעקט געווען ווייל כּוין א - י י ד.

אַלץ איז אמת. כּלייד, אַלס קינד, כּלייד, אַלס דערוואַקסענער. כּלייד, אַלס אַלסטער אָפּער, כּווייל צוליב דעם אויס-יך נישט ווערן. מיטן הענגער... מיר שלאַנג מען... נישט דערפּאַר ווייל מייזן פּאַטער איז אַ שחור און פּאַרטיקעט זיין פּאַרדינסט, זיין פּאַסטן, זיין זיךקעס, נאָר ווייל כּוין א י י ד.

און דאָך בין איך פול מיט האַפּונגע, דאָך לעב איך און וועל ווייטער לעבן, דאָך עקזיסטיר איך און וועל ווייטער עקזיסטירן, ווייל מייזן מענטש הייסט נישט פּערדיטע (פּערדיט און אַרץ פּאַרשויק די פּאַרשייטע) נאָר - ווייניש מאַלע און דאָס פּאַק האָט שוין אַסאך איבער-געלבת און וועט נאָך אַסאך איבערלעבן. חיים מלאַדעק.

מיט אַ סך ווירטשאַפּטלעכע און פּער-זעלעכע ענינים. דאָס זעלבע איז אויך מיט שפּעליען. און איצט די באַשורער-טע קאַנוועקציע „שעבלין - לעבלין“ מיט איבערויך אין לוקאַוו (סך-הכל נאָר איינער, נישט - באַקוועמער נאָכט - צוג, אויב מען וויל אַרײַנקומען פּריער קיין לעבלין און האָבן צו דער דיספּאָזיץ אַ גאַנצן טאַג). דאָקטן האָבן מיר צום נאָנטן וואַרשע (אינגאַנצן 96 קילאָ). צענדליק באַקוועמע פּאַר-צוגן טעלעך. ענלעכע פּאַרן קאַן מען ציטירן זער פּיל. זיי קאָנען דינען אַלס גענוגער באַווייזן, אַז דער ענין פון די גרעניצן פון אַדמיניסטראַטיווער פּונאַדערטיילונג פּאַרזעט און ווייטערדיקט רעוויזירונג. ראַציאָנאַליזירונג און צופּאַסונג צו די ווירטשאַפּטלעכע קאָמוניקאַציע און קיל-טיר-באַדינגונגען.

אויב עס שטאַרקן זיך איצט די טענ-דעגען און דער דאָזיקער ריכטונג און ווען די באַפּעלקערונג פון די פּאַר-פּאַרויאַטן ווייזט אָן וואָס אַמאָל אַלץ מער באַווסטזינקער אויף אירע טע-נאָט און צווילט אויף וועלכע זי טרעפט נאָך צוליב דער נישט ראַציאָנעלע צו-טיילונג צו דער ליבלינער וואַנווודוט-ווע, וואָלט געווען אויסטרעט ווענטעס-ווערט, אַז מיט דאָזיקן וויכטיקן פּראַב-ליעם זאָלן זיין פּאַראַיאַטערס ייִדן די מאַס-געבענדע מאַכט-אַרגאַנען. אויב ס'דאַרף קומען אַן ענד פּרונג אין דער ליבלינער וואַיטוואַדוווע, דאָן זאָל זי קומען וואָס פּריער.

און וואָס פּריער זאָלן מיר ד"ה דער ביאַלער הַוויאַט צוועטילט ווערן צו פּריסק אָרע צו דער געבלינגער באַד-לאַשער וואַיטוואַדוווע.

טאַבאַק-פאַרקויף

מער און נאָך אין גרויסע קוואַנטום, די ענמישטע דעטאַליסטן קענען פּאַר-קויפּן פּיר צו קרעמער אין קלענערע די קאָנטומיס, סיי צו קאָנטומיסטן, די דעטאַליסטן קענען פּאַרקויפּן בלויז צו קאָמוניסטן.

אויף אַ פּיר אַ טאַבאַק-האַנדל דאַרף מען שליסן אַ ספּעציעלן אַפּמאַך מיטן פּוילישן טאַבאַק-מאַנאַפאַקטור, פּאַר די האַר-טאַבאַקס ווערט אַפּעריטעט אַ ספּעציעלער ראַיאָן, וועלכער געהערט אַז דער באַוועגערער הירטאַנאָיע. דעם הירט-האַנדל קען דער טאַבאַק-מאַנאַפאַקטור פּירן אויך דורך זיינע אייגענע באַטלעמט-טיקטע באַצאָמטע דער קליין-פאַרקויף (דעטייל-פּאַרקויף) טיילט זיך ווייטער אויף אַ קראַם-פאַרקויף, ווי באַפּאַרקויף אָדער בלויז טאַבאַק אָדער טאַבאַק-צו-זאַמען מיט אָנדרע כּהורות אַ סך-טעבן פּאַרקויף, ד"ה אַ טאַבאַק-פּאַרקויף אין געשעצטן און ג) נאָסן-פאַרקויף ווי לעשל אין קיאָסקן, וואַקאַזיל און באַוועגלען פּאַרקויף, אין ווענעלעך אָדער קעס-שטעלען אויף די נאַסן, אויף אַלע מייזים טאַבאַק-האַנדל דאַרף מען האָבן אַ אַפּמאַך מיטן טאַבאַק-מאַנאַפאַקטור בלויז אויפן באַוועלעכן פּאַרקויף גענוגט אַ דערלייבניש פון דער אַפּעריטעט-טאַבאַק.

דערייזט פון כּדאי צו באַמערקן, אַז אויב ס'פּאַרקויפּט אַרויס אַ דערלייבניש און מהייבט נישט אָן דעם טאַבאַק-האַנדל במשך פון 2 חודשים, פּאַרליירט די דערלייבניש איר קראַפט.

די ראַבאָטן פּאַרן טאַבאַק-האַנדל וועלן זיין פּאַרלונדען אין האַרט-האַנדל פּאַר געשניטענע טאַבאַק - 6 פּראָצענט, פּאַרטיקעט - 8 פּראָצענט, פּאַרטיקעט - 5 און 8 פּראָצענט, נאָסן, וואַקאַזיל און באַ-וועלעכער פּאַרקויף - 5 און 7 פּראָ-צענט, הירט-פאַרקויף - 9 און 7 פּראָצענט מיט טאַבאַק טאַרן נישט האַנדלעך דעפּאַרטע, סענאַטאָר, מיליכא און קאַ-מאַנאַל באַצאָמט ווי אויך די קוואַנט וועלכע ס'ווערט געפירט אַז אייספּאַר-שונג אין די וועלכע האָבן נישט קיין פּוילישע בירגערשאַפט.

די נייע תקנות זיינען אַרײַן אין קויפּט דעם 1-טן מערץ 1938 יאָר.

פּוֹלֵ בִּיאָלֵעֶר

א הייסע גמינע-זיצונג

אויף זינטאָג אַכט אָונט איז צונויפ-געפן זעוואָרן דער עקסטרא זיצונג פון דער קהלה פאַרזאַמלונג, כּוֹי צו גענומען זיכערע צום אָרטיקל פון ב.ו.ו. פון סאריקער וואָך און נ.ו. סוף צו דער קאַמפּדיע. זיי זיצונג איז געווען אַ צעלינקער דער ליידער נאָך דאָרטן ה' צעלינקער דעם וועלן דערעמען די צונויפטישע אַרג. האָט אפילו נישט גענומען פאַר נויטיק אַרױף צו שטעלן ביי די פאַרױרקע וואָלן - אויפן לעצטן אָרט פון דער ליסטע און דער וועלכער האָט זיך נישט געוואַלט שטעלן פאַר דער אַרג. ריינזוואַרשן זיך פון די סמירה פאַרױווען פון די ה"ה רייך - צוויגענטישע האָט געפאַרערט אַז מואַל אַנפֿאַנג דעם 20. און געריכט (נישט אַנדערש) אַלע אַבריקע זענען עקען. טייל מאַמענטן פון דער זיצונג

זענען געווען אַזעלכע שטורמישע, דאַס מאַט געמיינט. דאַס סברעט שוין אום אַ געשעצט, צווישן אייניקע מיטן ה' צעלינקער. דער ה' צעלינקער איז געבען גע-ווען זען פאַרבייטער, ווייל ס'איז גע-אויסגעקומען אַויס צוהערן פון ביי-טערע ווערטער. נאָך דער זיצונג האבן אים אַ פאַר-טוריים געפרענט וואָס וואָלט געווען ווען אַ געוויסער קאַפּאַצאַל-קרעטער פון דער פאַרזאַמלונג גאַס (אַ ציוני דוקא) גיט אָן אַן געריכט צוויי און דער-טורח פון רייז אפּאָר... ה' צעלינקער, וועלכער "קען" דורך אבב זען דעם, הורט-טורח פון רייז און הייסט וועגן וואָס האַנדלעט זיך... איז געוואָרן שטאַרק בלאָס און שניצל זיך אפּגעטראָגן.

נישט נויטיקע, קאַנטראַלערין

נישט אים לייב און אַכטונג צו די עקזיסטירנדע געזעצן נאָך אויס ריינע... קאַנטראַלערין. די פּוֹליטע קרעמער זענען אָווי אַרום אַ פאַראַנטפּרעטירער צו, ווע-מען מדאָרף נישט ספעציעל גלויבן, צווייטנס וואָלט אַפּשער וויכטיק געווען, דאַס די יידישע טורחים זאָלן מיט דער זעלבער מוטע אַנהויבן צוריק שלאָגן - קאַנטראַלירן וועלכע קריטיקלעכע געזעצטן זענען אָפּן נאָך זיבן אָונט. אַפּשער ווען זיבן זענען קומען אַלע. אַטוויין דאַס די פּעלדונגען שטאַמען

די אַצטקע פיינרונג פאַלט אַרום אַ צייט, וואָס וועקט דעם געזונגען אַויף אַ בעסערן מאָרגן. זיי זייט איינ-קע זאָרן אַבסעקטיווע אַרבעטס-וואָרן-שטאַטן זענען געבראַכט געוואָרן אַ פּענע פאַרוויינט-מעגלעכקייט און שאַפט אַ פאַקטישע קויף קראַפט, וועלכע איז נישט געשיצט אַויף פּוֹליאַטראַפּיע. די פאַרדערפֿונג פון דער סטאַטישער באַ-פּעלדונגען וואָקסן דער געווינט-אָפּטע-מער פאַר זיי פּוֹכטן פון זיין אַרבעט, זיי פּרויבן פון תּבּוּאה - אַ פּראַדוקט וואָס ווערט אין פּוֹלן געשאַפּן דורך דער גרעסטער אַצאַ הענט - דער-גענטערן זיך צו דער נאַרמט. דאַס דאַרף, וואָס האָט זיך אין משך פּאַן רייט יאָרן געבוירן אונטערן קאַסט פון נויט, ווערט אַראַנק דער ווירטשאַפט-לעכער בעסערונג און אָפּגעמער פון אינ-דוסטריעלע סחורות. דאַס איז אַ פּשוטע פּענסטעלינג פון פאַקטן, אָן איבער-געטריבענעם אַפּטימזם. גענוג צוויי-צושטעלן די אַרבעטן, וואָס זענען אויס-געפירט: עטוואָרן אין פּוֹלן אין די לע-טע יאָרן, כּוֹי די פאַקטן זאָלן שטאַרקן אינער גלויבן אין דער צוקונפּט.

שטרענגע שטראַפּן פאַר שעדיקן

די פּאָן-אינריכטונגען פון סטאַטוטע האַבן מיר דער-האַלטן אַ מעלדונג, דאַס דער סטאַטוט-האַט טע דיר מיטעוועלעך לומטאַן האָט פאַראַרנט די פּאָליציי-קאַמנדאַנטן פון ביאָלע פּאָליטע שטרענג אַנטונג צו-געבן, דאַס מינדערעיריקע זאָלן נישט שעדיקן די פּאָן-אינריכטונגען, נישט לעגן קיין שטיינער אַויף די שינעס, נישט צעברעכן די גלעזלעך אין די פּאָן-אַמטערנעס א. א. ו. א. ו. א. אויב דאַס שעדיקן די פּאָן-אינריכטונגען וועט געמאַכט ווערן דורך מינדערעיריקע ווען די עלטערן עווענטועל די אָפּטע-קונעט-שטרענג באַשטראַפּט ווערן.

אורטיים פון העכסטן אַדמיניסטראַטיוון טריבונאַל וועגן פּענס-יעל פאַר קהלה-באַאַמטע

דאַס העכסטע באַלזונג אין פּוֹלן אַרױסגעטראָגן אַ אַרטייל זינגן דעם רעקורס פון דער כאַדאָרע קהלה, קעגן דער סטאַטאַטוטע, וועלכע האָט געהעכערט די פּענסיע פּנס רב קעגן דעם באַשלוס פון דער קהלה.

אין אַרטייל ווערט געזאָגט, אָן אין באַשטימען פּענסיעס זאָר די באַזאַסטע איז די קהלה אַרױסגעטראָגן און די אויפ-זיכט-מאַכט האָט נישט קיין רעכט די פּענסיעס צו געטריבן. דער אַרטייל איז אַ פּרױנציפּיעלער און האָט אַ גרויסע באַדייטונג פאַר די קהלות.

פאַר בילדונג און פאַרטשריט

פון דער ראַדיקאַלער פּרױדע פון פרעוועס פון דעם צענטראַלן שפּאַר-אַמקייט-קאַמיטעט אין פּוֹלן ד"ר הענריק גרובער לכּוֹד דעם שפּאַראַמקייטס-טאַג

לכּוֹד דעם שפּאַראַמקייטס-טאַג, וואָס איז אויסגעפאַלן אַרױף דעם 31-30 אָקטאָבער. י. האָט דער פרעוועס פון דעם צענטראַלן שפּאַראַמקייטס-קאַמי-טעט דר. הענריק גרובער געהאַלטן אַ רעדע, אין וועלכער האָט דערקלערט צו: אַנדל:

יעדער ווער עס זאָרגט פאַר דער ווירטשאַפטלעכער גרויסקייט פון פאַלק און פון דער מלוכה, פאַרשטייט גאַנץ גוט, אָן כּוֹי דאַס דער-גרייכן זענען נויטיק זייערעאַפּטע שטרעבונגען, אומ-אויפהערלעכע אַרבעט און אַ גוטע ווירטשאַפט. יעדער וואָס פירט אַ גוטע ווירטשאַפט, מוז נעמען אין אַכט, אָן נאָך די יאָרן פון דערפאַלג קומען מאַגע-זיאָרן, וועלכע זאָלן זיך פּוֹלן דעמאַט מער שטרעבליכער אַרױף וויפּל ס'האָט זיך פּרױער געלעבט גרינגער.

די אַצטקע פיינרונג פאַלט אַרום אַ צייט, וואָס וועקט דעם געזונגען אַויף אַ בעסערן מאָרגן. זיי זייט איינ-קע זאָרן אַבסעקטיווע אַרבעטס-וואָרן-שטאַטן זענען געבראַכט געוואָרן אַ פּענע פאַרוויינט-מעגלעכקייט און שאַפט אַ פאַקטישע קויף קראַפט, וועלכע איז נישט געשיצט אַויף פּוֹליאַטראַפּיע. די פאַרדערפֿונג פון דער סטאַטישער באַ-פּעלדונגען וואָקסן דער געווינט-אָפּטע-מער פאַר זיי פּוֹכטן פון זיין אַרבעט, זיי פּרויבן פון תּבּוּאה - אַ פּראַדוקט וואָס ווערט אין פּוֹלן געשאַפּן דורך דער גרעסטער אַצאַ הענט - דער-גענטערן זיך צו דער נאַרמט. דאַס דאַרף, וואָס האָט זיך אין משך פּאַן רייט יאָרן געבוירן אונטערן קאַסט פון נויט, ווערט אַראַנק דער ווירטשאַפט-לעכער בעסערונג און אָפּגעמער פון אינ-דוסטריעלע סחורות. דאַס איז אַ פּשוטע פּענסטעלינג פון פאַקטן, אָן איבער-געטריבענעם אַפּטימזם. גענוג צוויי-צושטעלן די אַרבעטן, וואָס זענען אויס-געפירט: עטוואָרן אין פּוֹלן אין די לע-טע יאָרן, כּוֹי די פאַקטן זאָלן שטאַרקן אינער גלויבן אין דער צוקונפּט.

אַפּער ביי דעם גרעסטן אַפּטימזם, דאַרף מען זיך גרייט אַרױף די עווענ-טועלע אומערפאַלן און באַזונדן די פּאָליציי און סטאַטוטעלע קראַפטן, כּוֹי זיך זיי אַנטקעגנשטעלן. דעריבער פּאַדערט פון אונד די וואַקסער וויר-טשאַפטלעכע באַלזונג אין פּוֹלן אַ גרעסערע וויטזיקוויט אין נויטונג-דיקטי צו שאַנעווען אַרבעט און געלט. קודם-כּל דאַרף מען אומאויפהערליך פאַררעסערן די פּוֹליטע פּראַדוקציע. ווי אַ לעקאַמאַטיוו נויטיג זיך אין קויף, אָווי פּאַדערט די פּראַדוקציע אַנגעשטרענגט אַרבעט און אומאויפ-הערלעכן צושלוס פון קאָמיטאַט.

מיר פאַרנעסן אַפּער, אָן גרויסע קאַ-פּאַלן ווערן נישט געבוירן פון אַבס-טראַקציעס, נאָר ווערן געשאַפּן אין רעזולטאַט פון ווירטשאַפטלעכע פּראַ-ציקטן, וועמענס היינט-צוטאָג איז גע-צווייטערט און גוט-אַרגאַניזירטע אַרבעט. די דעמאָסטן, וואָס ווערן גע-זאָלט אין די פינאַנס-אינסטיטוציעס דורך די בייטיש שיקטן פון דער באַ-פּעלדונג, זענען אַ רעזולטאַט פון

Protek od **BOLU GŁOWY**

KOWALSKA
 KOSUJE SIĘ RÓWNIEM
PRZY PRZEZIEBIENIU GRYPE I KATARZE